

## RADNI ODNOSI

**1. Radnik nema pravo na sudsku zaštitu protiv odluke poslodavca o naknadi štete jer takva odluka poslodavca nema osobne odluke o eventualnoj povredi prava radnika iz radnog odnosa.**

*Iz obrazloženja:*

Predmet spora je tužiteljjev zahtjev radi utvrđenja nedopuštenom tuženikove odluke o naknadi štete kojom je tužitelj kao radnik u obvezi tuženiku naknaditi štetu u iznosu do 1.979,77 kn. Sudovi nižeg stupnja zauzimaju pravno shvaćanje da tužitelju ne pripada pravo na sudsku zaštitu.

Sudska zaštita prava iz radnog odnosa regulirana je odredbom čl. 129. Zakona o radu (N.N., br. 149/09. i 61/11. – u daljnjem tekstu: ZR). Prema odredbi čl. 129., st. 1. ZR-a radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa može u roku od petnaest dana od dostave odluke kojom je povrijedeno njegovo pravo, odnosno od saznanja za povredu prava, zahtijevati od poslodavca ostvarenje tog prava. Prema odredbi čl. 129., st. 2. ZR-a ako poslodavac u roku od petnaest dana od dostave zahtjeva radnika iz stavka 1. toga članka ne udovolji tom zahtjevu, radnik može u daljnjem roku od petnaest dana zahti-

jevati zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom.

Iz sadržaja navedenih odredaba jasno je vidljivo da, samo u slučaju aktivnog djelovanja poslodavca, radnik ima pravo na sudsku zaštitu protiv odluke poslodavca koja proizvodi negativni učinak na prava radnika iz radnog odnosa i koja mijenja sadržaj radnog odnosa na štetu radnika ili mu uskraćuje (odbijanje zahtjeva) pravo koje mu pripada. Dakle, mora se raditi o odluci poslodavca koja neposredno djeluje na prava radnika iz radnog odnosa (tako i ovaj Sud u odluci Revr-323/09-2 od 21. srpnja 2009.).

Budući da je pobijana odluka utemeljena na shvaćanju koje je podudarno sa zauzetim pravnim shvaćanjem ovog Suda, to se za pravno pitanje koje je postavio tužitelj ne može uzeti da je pitanje koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, čime nije udovoljeno pretpostavkama propisanim odredbom čl. 382., st. 2. i st. 3. Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11. i 25/13.) za dopuštenost izvanredne revizije.

*Vrhovni sud RH, Revr 1088/13-2 od 3.12. 2014.*

## **2. Otkaz ugovora o radu nije opravdan zbog verbalnog sukoba radnika bez vrijeđanja i fizičkog sukoba.**

### *Iz obrazloženja:*

Pošavši od utvrđenja:

- da je tuženik svojom odlukom od 27. veljače 2012. izvanredno otkazao ugovor o radu tužiteljici zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa, propisane odredbom čl. 2., toč. 5. Pravilnika o radu tuženika, koja se sastoji od postupanja tužiteljice koja je 18. veljače 2012. na radnom mjestu kolegici E.V. rekla da je kurva te da ju je dva puta odgurnula,
- da tuženik nije dokazao da bi tužiteljica na navedeni način uvrijedila kolegicu niti da bi je odgurnula, već da je došlo do verbalnog sukoba između radnica (zbog čega je i radnica E.V. opomenuta),

sudovi nižeg stupnja zaključuju da postupak tužiteljice nema značenje osobito teške povrede iz radnog odnosa koja bi predstavljala opravdani razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu zbog čega su prihvatili tužbeni zahtjev tuženika.

Suprotno navodima iz revizije, nižestupanjski sudovi pravilno su primijenili materijalno pravo.

Prije svega, sudovi nižeg stupnja pravilno su pošli od odredbe iz čl. 131., st. 3. Zakona o radu (N.N., br. 149/09. i 61/11. – u daljnjem tekstu: ZR) koja propisuje da u slučaju spora zbog otkaza ugovora o radu, teret dokazivanja postojanja opravdanog razloga za otkaz ugovora o radu je na poslodavcu. Pritom valja navesti da je u odluci o otkazu navedeno da je postupanje tužiteljice snimljeno kamerom, međutim, taj dokaz tuženik nije mogao reproducirati pred sudom jer je snimka izbrisana. Samo verbalni sukob radnika, i prema shvaćanju ovog Suda, bez vrijeđanja i fizičkog sukoba ne predstavlja opravdani razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu u smislu odredbe iz čl. 108., st. 1. ZR-a.

*Vrhovni sud RH, Revr 682/14-2 od 3.2.2016.*

## **3. U poslovima razminiranja poslodavac odgovara za štetu prema načelu objektivne odgovornosti, dakle bez obzira na krivnju jer je šteta nastala u poslu razminiranja posljedica opasne djelatnosti.**

### *Iz obrazloženja:*

Sporno je u revizijskom stupnju postupka je li tuženik odgovoran za štetu zbog smrti zaposlenika, sada pokojnog S.P., odnosno jesu li ispunjene pretpostavke po kojima se nositelj opasne djelatnosti može osloboditi odgovornosti prema pravilu iz odredbe čl. 177. Zakona o obveznim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO).

Sud je odbio tužbeni zahtjev za naknadu štete jer je ocijenio da na strani tuženika nije bilo nikakvih propusta u organizaciji rada, odnosno da je do štete došlo zbog radnje sada pokojnog S.P., čije radnje tuženik nije mogao previdjeti niti otkloniti.

Drugostupanjski sud je nakon ponovne ocjene izvedenih dokaza preinačio pobijanu presudu i prihvatio tužbeni zahtjev uz obrazloženje da tuženik odgovara za štetu bez obzira na krivnju jer je šteta nastala pri izvršavanju razminiranja, a što predstavlja opasnu djelatnost. Prema ocjeni drugostupanjskog suda tuženik nije dokazao da su ispunjene pretpostavke po kojima se nositelj opasne djelatnosti može osloboditi odgovornosti prema pravilu iz odredbe čl. 177. ZOO-a. Ovaj Sud prihvaća pravno shvaćanje drugostupanjskog suda glede primjene odredbe čl. 177. ZOO-a.

Za rješenje ovoga spora odlučno je to što je prednik tužitelja, sada pokojni S.P., stradao na radu izvršavajući razminiranje, što predstavlja opasnu djelatnost iz predmeta poslovanja tuženika i rad s opasnim stvarima (minama). Prema redovitom tijeku stvari, već prema prirodi same djelatnosti razminiranja tla i tehničkoj prirodi te djelatnosti koja uključuje rad s minama, postoji povećana opasnost za izvršitelja djelatnosti. Tuženik odgovara za štetu koja njegovim zaposlenicima nastane pri izvršavanju opasne djelatnosti po načelu objektivne odgovornosti, odnosno uzročnosti, u smislu odredbe čl. 102.

Zakona o radu (u daljnjem tekstu: ZOR) i čl. 15. Zakona o zaštiti na radu. Naime, ako zaposlenik pretrpi štetu na radu ili u svezi s radom, poslodavac je dužan zaposleniku naknaditi štetu po općim propisima obveznog prava, dakle u ovom slučaju po kriteriju odgovornosti za štetu od opasne djelatnosti propisanom odredbom čl. 174., st. 1. ZOO-a.

Imajući na umu da nije sporno stradavanje pokojnog S.P. prilikom izvršavanja poslova razminiranja tla te polazeći od toga da se nositelj opasne djelatnosti vezane za rad s opasnom stvari ne može osloboditi odgovornosti za štetu od te djelatnosti dokazom da ne postoji njegova krivnja za štetni događaj, ostaje za ocijeniti pravilnu primjenu odredbe čl. 177. ZOO-a o donošenju pobijane presude, a kojom odredbom su taksativno propisane pretpostavke za oslobođenje od odgovornosti.

Na tuženiku je bio teret dokaza da postoje pretpostavke za oslobođenje od odgovornosti. Vlasnik opasne stvari i nositelj djelatnosti koja se koristi opasnom stvari oslobađa se odgovornosti (uz ostale osnove oslobođenja) ako dokaže da je šteta nastala zbog djelovanja više sile ili ako dokaže da je šteta nastala isključivo ili djelomično radnjom oštećenika ili treće osobe koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti.

Tuženik je u ovom slučaju tvrdio da je mina eksplodirala zbog nepropisne radnje минера, ali u tom pravcu nije iznio konkretne navode o odlučnim činjenicama, niti to proizlazi iz rezultata dokaznog postupka.

Treba također napomenuti da tuženik u reviziji polazi od pogrešne pretpostavke da su tužitelji trebali dokazati njegove propuste u radu jer se njegova odgovornost ne temelji na krivnji za propuste, odnosno on odgovara za štetu od opasne djelatnosti neovisno o krivnji. Također za rješenje spora nije odlučno je li protiv tuženika u odnosu na štetni događaj pokrenut prekršajni ili kazneni postupak.

Stoga je pravilno pravno shvaćanje drugostupanskog suda da postoji odgovornost tuženika

za štetu, a da nisu ispunjene zakonom propisane pretpostavke o oslobođenju od odgovornosti prema čl. 177. ZOO-a.

*Vrhovni sud RH, Rev 2329/11-3 od 17.2.2015.*

#### **4. Ustavni sud nije tijelo sudbene vlasti, ne provodi sudski postupak i ne odlučuje meritorno o sudskim stvarima.**

##### *Iz obrazloženja:*

Člankom 71., stavcima 1. i 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., br. 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) propisano je:

„Članak 71.

(1) *Vijeće, odnosno sjednica Ustavnog suda ispituje samo one povrede ustavnih prava koje su istaknute u ustavnoj tužbi.*

(2) *Ustavna tužba neće se uzeti u razmatranje u slučaju kad se ne radi o povredi ustavnog prava.*

(...)“

Člankom 32. Ustavnog zakona propisano je:

„Članak 32.

*Ustavni sud će rješenjem odbaciti ... ustavnu tužbu ... kad ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari.“*

Pod „odlučivanjem o biti stvari“, u smislu čl. 32. Ustavnog zakona, razumijeva se odlučivanje o ustavnopravnoj biti stvari.

U skladu s Ustavom i Ustavnim zakonom, Ustavni sud nije tijelo sudbene vlasti, ne provodi sudski postupak i ne odlučuje meritorno o sudskim stvarima. Ustavni sud posebno je tijelo utemeljeno Ustavom zbog zaštite pojedinačnih ljudskih prava i temeljnih sloboda (ustavnih prava) u postupku pokrenutom ustavnom tužbom.

Ustavna tužba nije redovni ili izvanredni pravni lijek u sustavu domaćih pravnih lijekova. Ona je posebno ustavnopravno sredstvo zaštite ustavnih prava u pojedinačnim slučajevima.

Stoga nije dostatno pozvati se u ustavnoj tužbi na povrede koje su rezultat navodnih nezakonitosti što ih je počinilo nadležno tijelo ili sud u sudskom postupku. Protiv takvih nezakonitosti pravnu zaštitu pružaju redovni i specijalizirani sudovi u postupcima ustrojenim u više stupnjeva sudske zaštite. One, iznimno, mogu biti predmet ispitivanja pred Ustavnim sudom, ali samo ako i u mjeri u kojoj mogu povrijediti ljudska prava i temeljne slobode zaštićene Ustavom.

U ustavnoj tužbi, također, nije dostatno ponoviti razloge koji su već istaknuti u žalbenim ili revizijskim postupcima pred sudom niti je dostatno samo navesti ustavna prava koja se smatraju povrijeđenima. Ustavna tužba mora sadržavati konkretne i obrazložene razloge eventualne povrede određenog ustavnog prava.

Konačno, kad je riječ o ustavnom jamstvu jednakosti pred zakonom, vlastiti slučaj valja dovesti, kad god je to moguće, u vezu s ostalim sličnim slučajevima i obrazložiti o čemu je on ustavnopravno specifičan da bi morao biti ispitivan pred Ustavnim sudom.

U ovome slučaju odbijen je tužbeni zahtjev podnositelja za utvrđenjem da je na radu kod tuženika O.H. d.o.o. bio uznemiravan, kao i za-

htjev za naknadu štete u iznosu od 25.000,00 kuna zbog pretrpljenog straha i duševnih bolova zbog povrede dostojanstva. Ovo iz razloga jer je utvrđeno da se ne radi o uznemiravanju za koje bi podnositelj imao pravo na zaštitu, kao ni da postupanje tuženika ne predstavlja povredu zaštite dostojanstva, pa stoga nije narušeno ni pravo osobnosti podnositelja.

Ustavni sud utvrđuje da se osporavajući razlozi istaknuti u ustavnoj tužbi iscrpljuju u ponavljanju osporavajućih razloga iznesenih tijekom postupka iz kojeg je proizašla osporavana odluka, dok se u ustavnoj tužbi ne otvara nijedno bitno ustavnopravno pitanje.

Podnositelj u ustavnoj tužbi nije pokazao da Županijski sud u svojem postupanju pri donošenju presude nije poštovao odredbe Ustava o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, odnosno da je proizvoljno protumačio mjerodavne odredbe zakona ili drugih propisa. Ustavni sud stoga ocjenjuje da konkretan slučaj ne otvara pitanje ostvarenja ustavnih prava podnositelja. Stoga ne postoji ustavnopravna bit stvari o kojoj bi Ustavni sud odlučivao.

*Ustavni sud RH, Broj: U-III-7823/2015 od 5.3.2015.*

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur., Zagreb*